

نکات مشتق توابع شامل قدر مطلق

۱- تابع $f(x) = |P(x)|$ را که در آن $P(x)$ یک چند جمله ای دلخواه می باشد، در نظر بگیرید.

می توان ثابت کرد:

f-۱ در تمام نقاط پیوسته است.

f-۲ در تمام نقاط به جز ریشه های مرتبه اول معادله $P(x)=0$ مشتق پذیر است.
(و در تمام ریشه های غیر ساده معادله $P(x)=0$ حاصل مشتق تابع f برابر صفر خواهد بود).

۲- معادله $P(x) = 0$ را در نظر بگیرید.

اگر $P(\alpha) = 0$ ولی $P'(\alpha) \neq 0$ باشد، $x = \alpha$ ریشه ساده (مرتبه اول) معادله $P(x)=0$ است.

اگر $P(\alpha) = 0$ و $P'(\alpha) = 0$ ولی $P''(\alpha) \neq 0$ باشد $x = \alpha$ ریشه مرتبه دوم معادله $P(x)=0$ است.

تذکر: به طور کلی اگر $P(\alpha) = 0$ و $P'(\alpha) = 0$ و ..... و $P^{(n-1)}(\alpha) = 0$ ولی

$P^{(n)}(\alpha) \neq 0$ باشد، $x = \alpha$ ریشه مرتبه nام معادله $P(x)=0$ است.

۲- برای محاسبه مشتق چپ و یا راست توابع دارای قدر مطلق در یک نقطه خاص ؛ مانند X_0 کافی است، عبارات داخل قدر مطلق ها را تک تک تعیین علامت نموده و با توجه به اینکه کدام یک از مفادیر $f'(x_0^-)$ یا $f'(x_0^+)$ مورد نظر می باشد، تکلیف قدر مطلق ها را مشخص نموده (به تعبیری ، تابع مورد نظر را به طور مناسب بدون علامت قدر مطلق بازنویسی کنیم) و سپس عمل مشتق گیری را انجام داده و مشتق یک طرفه مورد نیاز را محاسبه نماییم.

مثال: تابع $y = |x^3 + ax - 3|$ در نقطه $X=2$ مشتق پذیر نمی باشد ، مقدار a را بدست آورید؟

حل:

توابعی به شکل $Y=|u(x)|$ در ریشه های ساده $u(x)$ مشتق پذیر نیستند، پس، باید:

$$(x^3 + ax - 3) \Big|_{x=2} = 0 \rightarrow 2^3 + a(2) - 3 = 0 \rightarrow 2a + 5 = 0 \rightarrow a = -\frac{5}{2}$$

نکات مشتق توابع شامل جزء صحیح

۱- در توابعی به صورت $F(x)=[P(x)]$ تابع در $X=a$ هر نوع پیوستگی داشته باشد، همان نوع مشتق را داراست و به خصوص، مشتق این تابع در هر جایی که موجود باشد برابر صفر خواهد بود.

۲- در توابعی به صورت $f(x) = (x - a)^n[x]$ که در آن $n > 0$ می باشد، تابع در $X=a$ پیوسته است. اگر $n > 1$ باشد تابع در $X=a$ مشتق پذیر است.

مثال:

تابع $f(x) = x^2[x]$ در $X=0$:

۱- پیوسته و مشتق پذیر است.

۲- پیوسته است ، ولی مشتق پذیر نیست.

۳- پیوسته نیست ، ولی مشتق پذیر است.

۴- نه پیوسته است و نه مشتق پذیر.

حل:

$$\lim_{x \rightarrow 0} f(x) = \lim_{x \rightarrow 0} x^2[x] = (\text{عددی کراندار}) \times (\text{صفر نسبی}) = 0 = f(0)$$

پس تابع در $X=0$ پیوسته است.

$$\begin{aligned} f'(0) &= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{f(x) - f(0)}{x - 0} \\ &= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{x^2[x] - 0}{x - 0} = \lim_{x \rightarrow 0} x[x] = (\text{عددی کراندار}) \times (\text{صفر نسبی}) = 0 \end{aligned}$$

لذا، تابع در $X=0$ مشتق پذیر نیز می باشد.

ایران مدرس

<https://www.iranmodares.com/index.php>

برای مشاهده لیست مدرسین ریاضی کلیک کنید:

تدریس خصوصی ریاضی